

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Revízia nariadenia o označovaní textílií**(prieskumné stanovisko)**

(2023/C 349/05)

Spravodajkyňa: **Antje Sabine GERSTEIN**

Žiadosť o konzultáciu	Európska komisia, 20. 1. 2023
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	29. 6. 2023
Prijaté v pléne	12. 7. 2023
Plenárne zasadnutie č.	580
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	196/1/4

1. Závbery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) podporuje prístup Európskej komisie, podľa ktorého sa za východiskový bod revízie nariadenia o označovaní textílií považuje najmä možnosť nových technológií digitálneho označovania, nových vláknových technológií a ich klasifikácie a nových recyklačných technológií, čím sa uznáva nový, rozsiahly regulačný kontext EÚ pre textílie vo všeobecnosti.

1.2. Spotrebitelia majú rôzne očakávania, pokiaľ ide o množstvo podrobných informácií, ktorú majú poskytovať etikety textílií. Revízia nariadenia o označovaní textílií musí splniť tieto rôzne očakávania tým, že v prvom rade poskytne základné a ľahko zrozumiteľné informácie a zároveň poskytne ďalší prístup k podrobnejším informáciám.

1.3. Vzhľadom na to, že textilný sektor je jedným z najviac globalizovaných odvetví, sa EHSV domnieva, že je nanajvýš dôležité, aby sa Európska komisia usilovala o celoeurópske a globálne zosúladenie požiadaviek na označovanie, pokiaľ ide o označenia pôvodu, pokyny týkajúce sa starostlivosti, veľkosť a zloženie vlákien.

1.4. EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby zohľadnila osobitné potreby MSP v tomto odvetví. V snahe zabrániť ďalšiemu presunu podnikov do zahraničia a vzhľadom na skutočnosť, že toto odvetvie zamestnáva 1,3 milióna zamestnancov v celej EÚ, musia nové požiadavky nariadenia o označovaní textílií poskytovať dostatočnú flexibilitu na riešenie potrieb a kapacít MSP, aby sa zamestnanosť a zručnosti v tomto odvetví hospodárstva nielen zachovali, ale aby sa mohli ďalej rozvíjať.

2. Všeobecné pripomienky

2.1. V stratégii EÚ v oblasti udržateľných a obehových textílií sa oznámilo, že sa preskúma nariadenie o označovaní textílií [nariadenie (EÚ) č. 1007/2011⁽¹⁾], v ktorom sa vyžaduje, aby boli textílie predávané na trhu EÚ označené etiketou s jasnou identifikáciou zloženia vlákien a s uvedením akýchkoľvek netextilných častí živočíšneho pôvodu. Komisia v rámci tohto preskúmania v stratégii uvádza možnosť zaviesť povinné zverejňovanie iných druhov informácií, napr. parametrov týkajúcich sa udržateľnosti a obehovosti, veľkosti výrobkov, a podľa vhodnosti aj informácií o krajine, v ktorej sa uskutočňujú výrobné procesy („vyrobené v/na“).

(¹) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1007/2011 z 27. septembra 2011 o názvoch textilných vlákien a súvisiacom označení vláknového zloženia textilných výrobkov etiketou a iným označením, ktorým sa zrušuje smernica Rady 73/44/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/73/ES a 2008/121/ES (Ú. v. EÚ L 272, 18.10.2011, s. 1).

2.2. EHSV v tomto stanovisku skúma možnosti rozšírenia rozsahu pôsobnosti súčasného nariadenia zväznením určitých prvkov, ktoré sú už uvedené v článku 24 nariadenia, na preskúmanie a ďalších parametrov udržateľnosti a obehovosti v súlade so súčasnými legislatívnymi návrhmi, ako je legislatívny návrh o požiadavkách na ekodizajn udržateľných výrobkov. V stanovisku sa zohľadní priemyselná perspektíva vrátane nákladov a lepšej výmeny informácií v celom hodnotovom reťazci, ako aj hľadisko spotrebiteľov, aby sa zabezpečili správne, presné a jasné informácie.

2.3. EHSV podporuje prístup Európskej komisie, podľa ktorého sa za východiskový bod revízie nariadenia o označovaní textílií považuje najmä možnosť nových technológií digitálneho označovania, nových vlákňových technológií a ich klasifikácie a nových recyklačných technológií, čím sa uznáva nový, rozsiahly regulačný kontext EÚ pre textílie vo všeobecnosti vrátane iniciatívy Európskej komisie o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia⁽²⁾.

2.4. V tejto súvislosti EHSV zdôrazňuje, že mnohé aspekty textilného odvetvia sa už riešia vo veľmi zložitých horizontálnych regulačných návrhoch, ktoré sa väčšinou už nachádzajú v legislatívnom procese. Sociálna zodpovednosť podnikov a otázky súvisiace s prácou sa riešia v smernici o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a v nariadení o nútenej práci. Smernica o posilnení postavenia spotrebiteľov a smernica o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia budú čoskoro regulovať oznamovanie tvrdení o udržateľnosti, zatiaľ čo revidovaná rámcová smernica o odpade sa bude zaoberať základnými koncepciami týkajúcimi sa nakladania s odpadom po skončení životnosti.

2.5. Spotrebiteľia majú rôzne očakávania, pokiaľ ide o množstvo podrobných informácií, ktoré majú poskytovať etikety textílií. Revízia nariadenia o označovaní textílií musí splniť tieto rôzne očakávania tým, že v prvom rade poskytne základné a ľahko zrozumiteľné informácie a zároveň poskytne ďalší prístup k podrobnejším informáciám, napríklad prostredníctvom dobrovoľného poskytovania štandardizovaných informácií o výrobnom procese.

2.6. EHSV poukazuje na to, že revízia nariadenia o označovaní textílií je iniciatívou REFIT, ktorej jasným cieľom je zjednodušiť právne predpisy EÚ, zabezpečiť, aby boli vhodné na daný účel a menej nákladné pre podniky a spotrebiteľov. V prípade podnikov to musí zahŕňať zníženie nákladov na dodržiavanie predpisov, ako aj regulačnú zrozumiteľnosť a konzistentnosť. Pre spotrebiteľov sú potrebné presné, komplexné a porovnateľné informácie o textilných výrobkoch. EHSV zdôrazňuje význam maximálnej harmonizácie s cieľom pomôcť odvetviu úspešne prejsť na komplexnú obehovosť.

2.7. EHSV žiada, aby sa urýchlili prijali opatrenia týkajúce sa systému klasifikácie vlákien, keďže súčasný systém nie je dostatočne pružný na to, aby riešil vývoj inovatívnych vlákien, ktoré majú často menší vplyv na životné prostredie ako konvenčné vlákna. Pre mnohých výrobcov nových vlákien je tento stav frustrujúci, pretože nemôžu presne označiť svoje vlákna. Okrem toho tieto nové vlákna ešte nemôžu byť uvedené na textilných etiketách, a preto ich identifikácia zostáva pre recyklátorov obrovskou výzvou, ktorá v súčasnosti brzdí obehovosť v tomto odvetví. EHSV poukazuje na to, že táto regulačná vákuum má negatívny vplyv aj na vnímanie spotrebiteľov, keďže niektoré výrobky môžu byť v skutočnosti oveľa udržateľnejšie, ako sa uvádza na súčasných označeniach.

2.8. EHSV sa domnieva, že je nanajvýš dôležité, aby sa Európska komisia usilovala o celoeurópske a globálne zosúladenie požiadaviek na označovanie, pokiaľ ide o označenia pôvodu, pokyny týkajúce sa starostlivosti, veľkosť a zloženie vlákien. Textilný sektor je jedným z najviac globalizovaných odvetví. Odevy vyrobené na ktoromkoľvek mieste sú určené pre viaceré zemepisné oblasti na celom svete (EÚ, USA atď.) s mnohými odlišnými požiadavkami na označovanie⁽³⁾. Je potrebné prípadne zväziť globálne požiadavky na označovanie a globálne harmonizované normy.

2.9. Požiadavka maximálnej harmonizácie súvisí s jasnou politickou požiadavkou EHSV, aby sa zabránilo ďalšiemu ohrozeniu vnútorného trhu, keďže sa zdá, že požiadavky na označovanie v jednotlivých členských štátoch sú čoraz rôznorodejšie. EHSV sa preto domnieva, že je nevyhnutné a nadišiel správny čas, aby Európska komisia navrhla revíziu nariadenia o označovaní textílií v roku 2023, ktorý je 30. výročím jednotného trhu.

⁽²⁾ COM(2023) 166 final – 2023/0085(COD).

⁽³⁾ Príkladmi takýchto požiadaviek sú kanadské nariadenia o označovaní textílií a reklame (TLAR) a americký zákon o identifikácii textilných vlákien.

2.10. EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby zohľadnila osobitné potreby MSP v tomto odvetví. V snahe zabrániť ďalšiemu presunu podnikov do zahraničia a vzhľadom na skutočnosť, že toto odvetvie poskytuje pracovné miesta pre 1,3 milióna zamestnancov v celej EÚ⁽⁴⁾, musia nové požiadavky nariadenia o označovaní textílií poskytovať dostatočnú flexibilitu na riešenie potrieb a kapacít MSP, aby sa zamestnanosť a zručnosti v tomto odvetví hospodárstva nielen zachovali, ale aby sa mohli ďalej rozvíjať. Napríklad všeobecná kontrola zhody vykonávaná certifikačným orgánom nie je uskutočniteľná pre MSP, ktoré sú oporou priemyselnej textilnej výroby v EÚ. Rozumným prístupom by bolo uvažovať o postupoch „samocertifikácie“, ako sú vnútorné kontroly výroby stanovené v prílohe II k rozhodnutiu č. 768/2008/ES⁽⁵⁾, prostredníctvom ktorých MSP informujú spotrebiteľov a poskytujú im záruky.

3. Konkrétne pripomienky

3.1. Klasifikácia vlákien

3.1.1. V posledných rokoch sa v textilnom priemysle vyvinulo niekoľko nových vlákien s preukázateľnou nižšou environmentálnou stopou v porovnaní s tradičnejšími možnosťami vlákien. Hoci tieto materiály môžu mať za základ podobnú surovinu, ich výrobné technológie a vlastnosti sa často výrazne líšia od technológií a vlastností konvenčných vlákien. Nové vlákna sa v súčasnosti neuznávajú v existujúcich všeobecných klasifikáciách vlákien v prílohe I. Inovatívne druhy vlákien sa preto zatriedujú pod rôznymi názvami vlákien alebo ako „iné vlákna“. Vzhľadom na zelenú a obehovú transformáciu by sa v revidovanom nariadení o označovaní textílií malo umožniť, aby sa vlákna s osobitnými vlastnosťami uznávali ako také v prílohe I. Predpokladaná revízia nariadenia o označovaní textílií by sa mala lepšie prispôsobiť tak, aby odrážala dynamický pokrok v oblasti inovatívnych vlákien.

3.1.2. Široká škála nových druhov vlákien s osobitnými vlastnosťami sa už približuje komercializácii alebo bude v budúcnosti dostupná na trhu. Súčasný proces aktualizácie prílohy I však nie je transparentný a pre žiadateľov je neistý. EHSV preto odporúča, aby orgány EÚ posúdili a zrevidovali spôsoby, ako zabezpečiť väčšiu transparentnosť a technickú presnosť procesu aktualizácie.

3.2. Tolerancia pre vláknové zloženie

3.2.1. Vzhľadom na prechod na obehové hospodárstvo textilný priemysel čoraz viac využíva recyklované vlákna a materiály pri výrobe odevov. Súčasný nariadenie nie je úplne vhodné na presné označovanie zloženia vlákien obsahujúceho recyklovaný obsah, čo bráni prechodu na obehové hospodárstvo. V článku 20 ods. 3 sa povoľuje maximálna odchýlka 3 % medzi obsahom vlákna uvedeným na etikete a vláknovým zložením stanoveným na základe testovania príslušným orgánom. Súčasný stav technického vývoja technológie triedenia a recyklácie textílií však vytvára rozdiely vo vláknovom zložení, ktoré niekedy prekračujú úroveň tolerancie 3 %. Dôvodom je, že najmä pri mechanickej recyklácii nie je možné úplne zabezpečiť, aby východisková surovina na recykláciu neobsahovala nečistoty z iných textilných materiálov. To si vyžaduje, aby sa v revidovanom nariadení o označovaní textílií preskúmala vyššia tolerancia zloženia. Na základe príspevkov odborníkov EHSV odporúča, aby aktualizovaná úroveň bola 3 – 5 %. Zvýšená úroveň tolerancie by mala zohľadňovať len existujúce obmedzenia recyklačných technológií, nemala by ospravedlňovať zlú výrobnú prax. Mierne zvýšenie úrovni tolerancie je vítaným krokom pri odstraňovaní prekážok zavádzania recyklovaných materiálov vo výrobe odevov.

3.3. Harmonizácia s globálnymi normami a postupmi

3.3.1. Harmonizácia skúšobných noriem

3.3.1.1. Textilný priemysel je vysoko globálny priemysel, ktorý často uplatňuje medzinárodné normy. Revízia nariadenia o označovaní textílií je príležitosťou na zosúladenie metód testovania zloženia vlákien s globálnymi normami. V súčasnosti sú podľa článku 19 na testovanie vláknového zloženia povolené len normy EÚ (EN). Vo väčšine prípadov sú normy EN veľmi podobné medzinárodným normám ISO, ale menšie existujúce rozdiely v parametroch metód vedú k nezrovnalostiam medzi výsledkami skúšok podľa ISO a EN. Vzhľadom na globálne hodnotové reťazce tohto odvetvia sa v ňom vo veľkej miere uplatňujú a uprednostňujú normy ISO. V dôsledku toho podniky čelia zvýšenému testovaniu výrobkov určených na európsky trh, čo výrazne zvyšuje náklady. EHSV preto odporúča, aby sa v revidovanom nariadení o označovaní textílií akceptovali normy ISO ako akceptované skúšobné normy. EHSV si navyše uvedomuje, že v oblasti inovácií týkajúcich sa nových metód zisťovania vláknového zloženia sa v súčasnosti dosahuje veľký pokrok. Európska komisia by mala pri revízii nariadenia o označovaní textílií tento pokrok zohľadniť.

⁽⁴⁾ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 768/2008/ES z 9. júla 2008 o spoločnom rámci na uvádzanie výrobkov na trh a o zrušení rozhodnutia 93/465/EHS (Ú. v. ES L 218, 13.8.2008, s. 82).

3.3.2. Harmonizácia s medzinárodnými normami a obchodnými pravidlami

3.3.2.1. EHSV podporuje myšlienku zmeniť nariadenie o označovaní textílií na súbor pravidiel harmonizovaných noriem pre viacero požiadaviek (klasifikácia nových vlákien, testovanie zloženia vlákien, triedenie podľa veľkosti, pokyny týkajúce sa starostlivosti). Tieto normy by mali mať podľa možnosti celosvetový dosah. To by viedlo k väčšej harmonizácii požiadaviek na označovanie v rámci jednotného trhu, ako aj so zvyškom sveta.

3.3.2.2. Vzhľadom na globálny rozsah textilného odvetvia je nevyhnutné zväziť medzinárodné zosúladenie a spoluprácu pri revízii nariadenia o označovaní textílií. Európska komisia by mala zabezpečiť súlad so Svetovou colnou organizáciou a súčasnú revíziu kódov harmonizovaného systému (HS), ako aj so záväzkami vyplývajúcimi z Dohody WTO o technických prekážkach obchodu, ktoré sa týkajú používania medzinárodných noriem.

3.4. Digitálne označovanie

3.4.1. EHSV rozhodne víta zámer Európskej komisie zaviesť digitalizáciu označovania zloženia v revidovanom nariadení o označovaní textílií. EHSV okrem toho v súvislosti s nariadením o ekodizajne udržateľných výrobkov víta iniciatívy v oblasti digitálneho označovania a komunikácie so spotrebiteľmi, ako je digitálny pas výrobku. Je však veľmi dôležité, aby Európska komisia zosúladila tieto iniciatívy v digitálnej oblasti s cieľom vytvoriť súdržný a účinný politický rámec.

3.4.2. Fyzické etikety v súčasnosti nie sú z viacerých dôvodov také účinné, ako je želané. Etikety sú často odstrihnuté po nákupe výrobku. Text na etiketách sa môže zmyť v dôsledku opakovaného prania. Okrem toho je vytváranie veľkých fyzických etikiet vo viacerých rôznych jazykoch nákladné a prispieva k tvorbe plastového odpadu. Text je malý a obsahuje niekoľko prekladov, čo tiež sťažuje spotrebiteľom porozumenie.

3.4.3. Digitálne etikety by podnikom uľahčili situáciu a zlepšili by poskytovanie informácií spotrebiteľom tým, že by im ponúkli jasný text v príslušných jazykových verziách. Naďalej je potrebné poskytovať informácie menej technologicky zdatným spotrebiteľom, ale existujú iné možnosti, napríklad poskytovaním informácií na požiadanie na mieste predaja. V záujme trvácnosti dokáže nezmazateľné označenie typu „nosič údajov“ zaručiť jednoduchý prístup k digitálnym informáciám.

3.4.4. Aj keď sa Komisia rozhodne ponechať niektoré informácie na fyzických etiketách, tento prístup by mal viesť k celkovému výraznému zníženiu veľkosti štítku. EHSV podporuje názor Komisie, že by sa malo sťažiť odstraňovanie fyzických etikiet alebo fyzických nosičov digitálnych informácií. Neabrazívne metódy označovania sú už k dispozícii. Metódy, ktorými sa sťažuje odstraňovanie etikiet, by mali zabezpečiť trvanlivosť informácií (napr. informácie vytlačené priamo na materiáli sa môžu zmyť) a nemali by znižovať funkčnosť výrobku (napr. úplné všítie etikiet do odevov by mohlo znížiť ich funkčnosť).

3.4.5. Európska komisia by mala posúdiť, ako možno digitálny pas výrobku uplatňovať v kontexte digitálneho označovania podľa revidovaného nariadenia o označovaní textílií. V snahe umožniť konzistentnosť a uľahčiť vykonávanie by sa digitálna etiketa podľa nariadenia o označovaní textílií mohla umiestniť na ten istý nosič údajov ako digitálny pas výrobku.

3.5. Výnimka z označovania pre niektoré druhy výrobkov

3.5.1. V prílohe V k súčasnému nariadeniu o označovaní textílií sa z povinnosti označovania vyníma 42 druhov textilných výrobkov. Ide o malé predmety (napríklad remienky na hodinky), v prípade ktorých by pridanie etikety znížilo funkčnosť výrobku. Prístup založený na zozname však neposkytuje jasné usmernenie o tom, ako by mali prevádzkovatelia označovať výrobky, ktoré nie sú uvedené v prílohe V, ale ktorých funkčnosť sa takisto znižuje v dôsledku etikety. EHSV odporúča, aby sa v revidovanom nariadení objasnilo, ako správne označovať výrobky (ako sú pančuchy a ponožky), v ktorých prípade povinné označovanie obmedzuje funkčnosť výrobku. Napríklad súčasný prístup založený na zozname by sa mohol nahradiť vymedzením výrobkov oslobodených od povinného označovania.

V Bruseli 12. júla 2023

Predsa
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Oliver RÖPKE